

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Næringsministeren

Kontroll- og konstitusjonskomiteen
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
NO-0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

25. oktober 2024

Svar på ytterligere spørsmål fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite om lederlønningene i selskaper med statlig eierandel

Jeg viser til brev fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité av 8. oktober 2024 vedrørende lederlønninger i selskaper med statlig eierandel. Spørsmål om eieroppfølgingen besvares for de 25 selskapene der jeg forvaltet statens eierskap på årets ordinære generalforsamlinger. Spørsmål om regjeringens eierskapspolitikk generelt besvarer jeg som ansvarlig statsråd for regjeringens eierpolitikk.

Under følger svar på komiteens åtte spørsmål.

Kompensasjon av endringer i bonus med økning i fastlønn

- Hvorfor er det ikke benyttet stemmeforklaring i alle tilfeller der lønnsrapportene har varslet endringer i lønnsfastsettelse som er i strid med intensjonen i statens retningslinjer?***

Stortinget har sluttet seg til statens eierpolitikk slik denne fremgår av eierskapsmeldingen¹. Det er eierskapsmeldingen og forventningene som fremkommer der som ligger til grunn for departementenes oppfølging av selskapene med statlig eierandel. I tillegg har Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) utdypet forventningene gjennom fastsettelse av statens retningslinjer for lederlønn². Tydelig kommunikasjon av forventningene bidrar til åpenhet og forutsigbarhet om hva staten som eier er opptatt av, og vil følge opp, i eierutøvelsen. Det vil

¹ Meld. St. 6 (2022–2023) Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap— Statens direkte eierskap i selskaper

² Statens retningslinjer for lederlønn i selskaper med direkte statlig eierandel (fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet 12. desember 2022)

ikke være i tråd med statens eierpolitikk å innfortolke ytterligere forventninger ut over det som fremgår av meldingstekst og retningslinjer, jf. henvisningene til statens intensjoner i komiteens brev av 8. oktober.

Når det gjelder bruk av stemmeforklaring, fremgår det av eierskapsmeldingen at staten «kan benytte stemmeforklaring der det er behov for å tydeliggjøre statens holdning eller der staten som eier for øvrig har innvendinger eller bemerkninger». Hvorvidt det vil være behov for og hensiktsmessig å benytte stemmeforklaring i den enkelte sak, vil bero på en konkret vurdering av vedkommende sak og hensynet til en forsvarlig eieroppfølging.

Regjeringen er opptatt av moderasjon slik både tidligere næringsminister og jeg har vært tydelige om i mange sammenhenger. Samtidig har staten også en forventning om at godtgjørelsen skal være konkurransedyktig. Det er styrene som er ansvarlige for å forvalte selskapene, og som er nærmest til å vurdere hvilke godtgjørelsesnivåer som er riktige og nødvendige for å tiltrekke seg og beholde ledende ansatte. Staten som eier stiller klare forventninger, og skal opptre som en ansvarlig og profesjonell eier i tråd med selskapslovgivningen og innenfor de eierstyringsprinsipper som ligger til grunn for statens eierpolitikk.

Enkelte av selskapene har i sine lønnsrapporter for 2023 varslet økninger i fastlønnen som følge av behov for tilpasninger til endringen i statens forventning til maksimal oppnåelig bonus.

Staten som eier har hatt dialog med de aktuelle selskapene om endringene som ble varslet gjennom lønnsrapportene for 2023. Resultatet av justeringene i fastlønn vil først fremgå i sin helhet i selskapenes lønnsrapport for 2024. Departementet vil på vanlig måte vurdere disse resultatene opp mot forventningene i eierskapsmeldingen og statens retningslinjer for lederlønn i forbindelse med selskapenes generalforsamling i 2025. Jeg minner i den forbindelse om at det fremgår av eierskapsmeldingen at det «bør ikke være automatikk» i at reduksjon i bonusrammen medfører økning i fastlønnen. At det ikke bør være automatikk betyr at staten er opptatt av at det gjøres grundige vurderinger av styret. Det betyr imidlertid ikke at det er et forbud mot å kompensere en reduksjon i bonusrammen med andre godtgjørelseselementer hvis dette er nødvendig for å opprettholde konkurransedyktige vilkår. Jeg viser her til mitt tidligere svar til komiteen av 20. august 2024.

2. Mener regjeringen at selskapenes varslede tilpasninger til nye retningslinjer, med økt fastlønn for å kompensere for lavere bonus, er godt begrunnet?

Jeg forstår det slik at spørsmålet gjelder de «varslede tilpasninger» for hhv. Equinor og Telenor (og ikke øvrige selskaper).

Utgangspunktet er at det er styrene som er ansvarlige for å forvalte selskapene, og som er nærmest til å vurdere hvilken godtgjørelse som er nødvendig og riktig for å beholde og tiltrekke seg gode ledere. Som del av denne vurderingen må styrene i disse selskapene også

forholde seg til forventninger fra flere eiere, herunder statens forventning om at godtgjørelsen forventes å være konkurransedyktig, ikke lønnsledende og at hensynet til moderasjon ivaretas. Det er blant annet disse hensynene det vises til når de varslede justeringene omtales i lønnsrapportene. Jeg har forståelse for at styrene vurderer det nødvendig å opprettholde gjeldende godtgjørelsesnivåer for fortsatt å kunne tilby et konkurransedyktig godtgjørelsesnivå. Dette forutsetter som regel at opprinnelig nivå har vært vurdert å være konkurransedyktig samtidig som det ivaretar moderasjon. Når det gjelder den konkrete vurderingen av justeringene av godtgjørelsene i Equinor og Telenor, vil dette skje på bakgrunn av begrunnelsene som blir oppgitt i selskapenes lønnsrapport for 2024 som skal behandles på selskapenes generalforsamling i 2025.

3. Hvordan følger regjeringen opp at selskapenes tilpasninger til nye retningslinjer for lederlønn ikke er i strid med intensjonen i retningslinjene?

Statens oppfølging av selskapene beskrives i eierskapsmeldingens kapittel 12, herunder at:

- Statens eiermyndighet i selskapet utøves på generalforsamlingen.
- Gjennom eierdialog får staten som eier innsikt til å kunne følge opp eierskapet på en god måte og treffe gode beslutninger på generalforsamling. Det avholdes regelmessige møter med selskapene.

Statens eieroppfølging skal bidra til å nå statens mål som eier, som for alle selskapene i statens portefølje med bonusordninger er «høyest mulig avkastning over tid innenfor bærekraftige rammer».

Gjennom eierdialogen formidles og diskuteres blant annet statens forventninger, og selskapenes arbeid med, og oppfølging av, disse. Som jeg viste til i mitt forrige svar til komiteen, har det vært utstrakt eierdialog om lederlønn mellom staten og selskapene i min portefølje i 2023. Flere av disse møtene har også omhandlet endringer i godtgjørelsesordningene, reduksjon i maksimal oppnåelig bonus og ev. samtidig kompensasjon gjennom økning av andre godtgjørelseselementer. Staten som eier har hatt dialog om styrenes vurderinger blant annet sett hen til hensynet til moderasjon og konkurransedyktige godtgjørelser. Staten som eier utøver sin eiermyndighet på generalforsamlingen i tråd med selskapslovgivningen og statens eierprinsipper.

Forholdet mellom godtgjørelsen til ledende ansatte og øvrige ansatte

4. Hvordan har regjeringen fulgt opp at dette er gjort i selskapenes lønnsrapporter?

Staten som eier har redegjort for de nye forventningene til lederlønn, blant annet på årlig seminarer for styreledere og administrerende direktører i selskaper med statlig eierandel. Herunder også forventningen om at «selskapet særskilt begrunner høyere lønnsjustering for ledende ansatte enn gjennomsnittlig lønnsjustering for selskapets øvrige ansatte. I denne

vurderingen sees det også hen til kronemessig lønnsvekst for øvrige ansatte». Det vises til mitt svarbrev til komiteen av 20. august. NFD har også hatt møter med selskaper der jeg forvalter statens eierskap hvor også de nye forventningene på lederlønnsområdet har blitt omtalt og diskutert. I møtene har blant annet forventningen knyttet til styrenes vurderinger av moderasjon og rapporteringer i form av begrunnelser i lønnsrapporten blitt vektlagt.

Staten som eier har forventninger til hvilke vurderinger styrene skal gjøre mht. blant annet moderasjon og konkurransedyktighet. Dette mener jeg bidrar til større bevissthet i styrene. Resultatene fra årets generalforsamlinger viste at 15 av 25 styrer i min portefølje har vedtatt en lik eller en lavere prosentvis lønnsjustering for administrerende direktør enn hva gjennomsnittet var for øvrige ansatte i 2023. Staten som eier er videre opptatt av at styrenes vurderinger reflekteres i selskapenes rapportering, blant annet gjennom begrunnelser i lønnsrapporten. 2024 var første året selskapene skulle fremlegge lønnsrapporter med begrunnelser for generalforsamlingen. I flere tilfeller har NFD hatt forutgående dialog med selskapene og hatt tilbakemeldinger på utkast til lønnsrapporter før generalforsamlingen. Dette er blant annet ment å bidra til at selskapene får bedre grunnlag til å rapportere på en måte som synliggjør forhold som bl.a. staten som eier er opptatt av.

Komiteen viser til DN's artikkel om åtte børsnoterte selskapene med statlig eierandel. I to av selskapene har staten kun en begrenset eierandel. For Kongsberg Gruppen og Norsk Hydro hadde staten stemmeforklaringer knyttet både til «moderasjonsvurderingene» og til rapporteringen i lønnsrapporten for 2023.

For flere av de unoterte selskapene der jeg forvalter statens eierskap har selskapene oversendt utkast til lønnsrapport i forkant av innkalling til generalforsamlingen. I tilfeller der departementet får se slike utkast, gjøres det en foreløpig vurdering av rapporteringen, og departementet vil eksempelvis stille spørsmål ved hvilke vurderinger styrene har gjort, eller det kan påpekes at staten har behov for mer informasjon før stemmegivning på generalforsamlingen. For andre selskaper oversendes lønnsrapportene først sammen med innkalling til generalforsamling, og også i flere av disse tilfellene har staten som eier innhentet ytterligere informasjon for å kunne foreta en informert stemmegivning på generalforsamlingen.

Ikke alle selskapene har etter mitt syn vært tilstrekkelig åpne om begrunnelser og styrenes vurderinger i lønnsrapporten for 2023. Som redegjort for i forbindelse med spørsmål 7 under har staten i de aller fleste slike tilfeller benyttet stemmeforklaring knyttet til åpenhet og begrunnelser, nettopp for å tydeliggjøre statens forventninger. Formålet er da blant annet å forbedre selskapenes rapportering frem mot neste generalforsamling. Dette følges opp i eierdialogen.

5. *Hvordan har regjeringen vurdert de særskilte begrunnelsene for avvik fra retningslinjene punkt 2.F når staten har stemt for lønnsrapportene for 2023 på generalforsamlingene?*

Begrunnelsene for at ledende ansatte har fått en høyere lønnsvekst enn øvrige ansatte, målt i prosent eller i kroner, er vurdert opp mot statens forventninger på lederlønnsområdet. Staten forventer blant annet at godtgjørelsen er konkurransedyktig, ikke lønnsledende og at hensynet til moderasjon er ivaretatt.

6. I hvilken grad har regjeringen etterspurt særskilte begrunnelser i tilfeller der det har vært avvik fra punkt 2.F i retningslinjene, og der slike begrunnelser har manglet i lønnsrapportene?

Det vises til redegjørelsen under pkt. 4 over.

7. Hvilket grunnlag har regjeringen hatt for å stemme for lønnsrapportene hvor avvikene ikke er begrunnet?

I gjennomgangen av lønnsrapportene vurderer staten som eier om selskapene følger egne retningslinjer og statens forventninger og retningslinjer om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende personer. At styrene særskilt begrunner høyere vekst i godtgjørelsen for ledende ansatte enn for øvrige ansatte var ny rapportering for selskapene i 2024. Der jeg har vurdert at begrunnelser mangler, eller har vesentlige mangler, for selskapene i min portefølje, har jeg i de aller fleste tilfeller hatt stemmeforklaringer som bemerker dette. På årets generalforsamlinger hadde jeg slike stemmeforklaringer for ni selskaper. Denne praksisen er i tråd med oppfølgingen av avvik fra statens forventninger som omtales i eierskapsmeldingen kapittel 12.6. Som nærmere redegjort for over, så er formålet med stemmeforklaringene å tydeliggjøre statens forventninger og forbedre selskapenes rapportering frem mot neste års generalforsamling.

8. Hvorfor er det ikke benyttet stemmeforklaring i tilfeller med avvik fra punkt 2.F i retningslinjene, og hvor dette ikke har vært begrunnet?

For selskaper i min portefølje er det avgitt stemmeforklaringer i de aller fleste tilfeller der det ikke ble ansett begrunnet at veksten i ledende ansattes godtgjørelse var større enn for gjennomsnittet av øvrige ansatte. Unntakene er for to unoterte selskaper (Innovasjon Norge og SIVA – selskapet for industrivekst SF). Departementets vurdering i forbindelse med generalforsamling for disse selskapene har vært at det ville være mest hensiktsmessig å følge opp rapporteringen i eierdialogen frem mot kommende generalforsamling i 2025.

Med hilsen

Cecilie Terese Myrseth

